

bisa
perspective.brussels
brussels instituut voor statistiek en analyse

VEILIGHEID

Methodologie

JUNI 2024

INHOUDSTAFEL

1.	Geregistreeerde criminaliteit en politiepersoneel.....	3
1.1.	Geregistreeerde misdaden en wanbedrijven.....	3
1.2.	Politiepersoneel van de politiezones in het BHG	4
2.	Verkeersveiligheid en vastgestelde verkeersinbreuken	5
2.1.	Verkeersveiligheid	5
2.2.	Vastgestelde verkeersinbreuken	6
3.	Interventies van de DBDMH.....	7
4.	Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld	9

COLOFON

Auteur

perspective.brussels
Naamsestraat 59 – 1000 Brussel

Datum realisatie

juni 2024

Contact

BISA – bisa@perspective.brussels

1. GEREGISTREERDE CRIMINALITEIT EN POLITIEPERSONEEL

1.1. GEREGISTREERDE MISDADEN EN WANBEDRIJVEN

Sinds de politiehervorming van 2001, heeft de minister van Binnenlandse Zaken het gebruik van een uniform informatiesysteem beslist (ISLP voor de lokale politie en Feedis voor de federale politiediensten). De bedoeling van deze systemen is de oprichting van een algemene nationale gegevensbank (ANG).

De bron van de statistieken over **geregistreeerde misdaden en wanbedrijven** is het oorspronkelijke proces-verbaal dat is opgesteld door de algemene politiediensten en aan het parket is bezorgd, ongeacht of het een feit betreft of een poging tot. Volgens de richtlijnen moet een proces-verbaal binnen de 3 weken na de vaststelling van de feiten worden afgewerkt en naar de ANG worden verstuurd. Niettemin loopt een deel van deze processen-verbaal vertraging op en wordt de termijn inzake het werkproces overschreden. De cijfers worden elk jaar herzien voor alle voorgaande jaren, naargelang de feiten worden geregistreerd in de ANG.

De rekeneenheid is het gepleegde feit en niet het proces-verbaal. Een proces-verbaal kan op meerdere feiten betrekking hebben en in zulk geval worden de feiten afzonderlijk geteld. De aandacht wordt gevestigd op het feit dat het voorkomt dat een proces-verbaal wordt opgesteld terwijl er geen strafbaar feit is gepleegd. De klassering zonder gevolg is goed voor 77% van de beslissingen inzake het afsluiten van een dossier bij de parketten in 2013 en bij 10% van de zonder gevolg geklasseerde feiten vormt de afwezigheid van een strafbaar feit het technische motief. Daaruit vloeit voort dat ongeveer 7,7% van de dossiers die de politie en de andere daartoe bevoegde diensten aan het parket doorgeven, niet zouden moeten worden doorgegeven.

De eerste tabel die het totale aantal geregistreeerde vergrijpen bevat, omvat zowel de zeer ernstige feiten (moord bijvoorbeeld) als de minder zware feiten (openbare dronkenschap bijvoorbeeld). Het is dus interessant om elk specifiek strafbaar feit afzonderlijk te bekijken.

De strafbare feiten inzake het wegverkeer zijn niet opgenomen in de criminaliteitsstatistieken die door de politie worden opgesteld (zie punt 2).

De geografische locatie die in de statistiek wordt vermeld is die waar het feit werd gepleegd. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt zes politiezones. Elke zone omvat meerdere gemeenten en beschikt over haar eigen politiereglementen. De verdeling van de gemeenten over deze zes politiezones wordt beschreven in punt 1.2 hieronder.

Het huidige systeem wordt gekenmerkt door een unieke en uniforme terminologie die toelaat de feiten in te delen op basis van een lijst met alle strafbare feiten waarvoor de politiediensten een proces-verbaal moeten opstellen. Die lijst steunt op een juridische classificatie (strafwetboek, bijzondere wetten, enz.) die constant evolueert en is samengesteld uit 800 feiten. De terminologie wordt weergegeven in rubrieken en in sub-rubrieken die op hun beurt zijn onderverdeeld in categorieën. Van deze rubrieken werden de volgende categorieën gekozen:

- > Totaal aantal geregistreeerde strafbare feiten
- > Totaal aantal diefstallen en afpersingen

- > Totaal aantal feiten inzake beschadiging van eigendom
- > Totaal aantal druggerelateerde feiten
- > Totaal aantal fraudegevallen
- > Totaal aantal vaststellingen inzake intra familiaal geweld per type
- > Totaal aantal feiten van fysiek intra familiaal geweld
- > In deze tabellen werden enkele specifieke gegevens op de voorgrond geplaatst: aantal gevallen van moord en doodslag, verkrachting, aanslag op de goede zeden, gewapende diefstal, diefstal met geweldpleging zonder wapen, tasjesroof, zakkenrollen, autodiefstal, motordiefstal, fietsdiefstal, oplichting, inbraak in een onderneming of een handelszaak, diefstal in of op een voertuig en woninginbraak (in de strikte zin van het woord)
- > Totaal aantal geregistreerde fietsendiefstallen

1.2. POLITIEPERSONEEL VAN DE POLITIEZONES IN HET BHG

De lokale politie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd in zes onderscheiden zones ondergebracht die elk meerdere gemeenten omvatten. Deze gemeenten bundelen de materiële en menselijke middelen. Die zes zones zijn:

- > Politiezone Brussel-Hoofdstad/ Elsene: Stad Brussel en Elsene
- > Politiezone Brussel-West: Sint-Jans-Molenbeek, Koekelberg, Jette, Ganshoren en Sint-Agatha-Berchem
- > Politiezone Zuid: Anderlecht, Sint-Gillis en Vorst
- > Politiezone Ukkel/ Watermaal-Bosvoorde/ Oudergem: Ukkel, Watermaal-Bosvoorde en Oudergem
- > Politiezone Montgomery: Etterbeek, Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe
- > Politiezone Schaarbeek/ Sint-Joost-ten-Node/ Evere: Schaarbeek, Sint-Joost-ten-Node en Evere.

Bronnen

- > Federale politie, statistische rapporten <http://www.politie.be/fed/nl/statistieken>

2. VERKEERSVEILIGHEID EN VASTGESTELDE VERKEERSINBREUKEN

2.1. VERKEERSVEILIGHEID

De statistiek over de verkeersongevallen heeft slechts betrekking op de ongevallen op de openbare weg, vastgesteld door de politiediensten en die lichamelijke letsels hebben veroorzaakt. In deze statistiek zijn dus niet de ongevallen opgenomen die slechts materiële schade hebben veroorzaakt, noch de ongevallen die op privéterrein plaatsvonden. Deze statistiek is een afzonderlijke statistiek, onderscheiden van de geregistreerde misdaden en wanbedrijven.

Een ongeval waarbij twee of meer weggebruikers zijn betrokken wordt beschouwd als een enkele statistische eenheid.

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) creëert deze statistiek op basis van een formulier dat sinds 1926 door de politiediensten wordt ingevuld. Deze gegevens worden geconsolideerd door gebruik te maken van meerdere indicatoren zoals het totale aantal processen-verbaal, het totale aantal ongevallen met lichamelijk letsel geregistreerd in de politiezones die een "abnormale" daling van het aantal ongevallen vertonen, de inlichtingen van de verschillende parketten van de procureurs des Konings en een analyse doorheen de tijd en per politiezone van het aantal ongevallen. De gegevens worden m.a.w. herijkt (sinds 2002).

Als slachtoffer worden beschouwd alle personen die betrokken zijn bij een verkeersongeval op de openbare weg waarvan de vaststellingen ter plaatse werden gedaan door de politiediensten.

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) onderscheidt slachtoffers op basis van de ernst van het ongeval:

- > Als dodelijk slachtoffer worden beschouwd alle personen die betrokken zijn bij een verkeersongeval en die op slag dood waren of die overleden zijn voor hun opname in het ziekenhuis;
- > Als levensgevaarlijk gewond worden beschouwd alle personen die sterven ten gevolge van een verkeersongeval binnen de 30 dagen volgend op de datum van het ongeval maar die niet ter plaatse of voor de opname in het ziekenhuis zijn overleden
- > Als ernstig gewond worden beschouwd alle personen die wegens hun toestand langer dan 24 uur moeten worden opgenomen in een ziekenhuis;
- > Als lichtgewond worden beschouwd alle personen op wie de definitie van levensgevaarlijk of ernstig gewond niet van toepassing is.

Bronnen

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium): www.statbel.fgov.be/nl

2.2. VASTGESTELDE VERKEERSINBREUKEN

De statistiek over de vastgestelde verkeersinbreuken is gebaseerd op de rapporten van de Federale Politie. Deze gegevens werden verkregen door middel van de databank van de verkeersovertredingen die alle inbreuken op de Wet van 16 maart 1968 betreffende de politie op het wegverkeer alsook de bijzondere wetten bevat.

Teneinde de toepassing van deze wet en haar Koninklijke besluiten te verzekeren, stellen politieambtenaren via processen-verbaal de inbreuken vast. Voor bepaalde inbreuken door de Koning bepaald en indien deze geen schade aan anderen hebben berokkend en de overtreder zijn toestemming geeft, kan een geldsom worden geïnd (de onmiddellijke inning) die de strafvervolging doet ophouden.

Tijdens de verwerking door de politiediensten krijgen de processen-verbaal en onmiddellijke inningen verschillende verwerkingsfasen. Bij het bereiken van de laatste status worden ze in de gegevensbank opgenomen. Deze status houdt in dat de verwerking van de onmiddellijke inning of het proces-verbaal volledig is beëindigd en dat het niet meer kan worden gewijzigd. Enkel de processen-verbaal en onmiddellijke inningen die deze laatste status hebben bereikt worden opgenomen in de gegevensbank.

Een proces-verbaal of een onmiddellijke inning kan meerdere inbreuken van verschillende aard omvatten (vb.: GSM en gordel).

Dit rapport bevat alle verkeersinbreuken die vastgesteld werden op het grondgebied van het betrokken gewest, ongeacht welke politie-eenheid de vaststelling uitvoerde.

Sinds 2006 worden de inbreuken, met uitzondering van de inbreuken betreffende snelheid, het rijden onder invloed (alcohol en drugs) en bepaalde specifieke wetgevingen (bv. voor zwaar vervoer) ingedeeld volgens 4 graden van ernst.

- > - 1ste graad: De inbreuken van de eerste graad zijn al diegenen die geen deel uitmaken van andere graden en die op het eerste zicht geen rechtstreeks of onrechtstreeks gevaar opleveren voor de veiligheid van personen. Bijv.: de veiligheidsgordel niet dragen, de richtingsaanwijzers niet gebruiken, enz....
- > - 2de graad: De inbreuken die de veiligheid van personen onrechtstreeks in gevaar brengen en overtredingen die bestaan uit het onrechtmatig gebruiken van parkeerfaciliteiten voor personen met een handicap. Bijv.: GSM-gebruik tijdens het rijden, inhalen langs rechts, enz....
- > - 3de graad: De inbreuken die de veiligheid van personen rechtstreeks in gevaar brengen. Bijv.: door een rood licht rijden, in gevaar brengen van een voetganger of een fietser, het negeren van de bevelen van een bevoegd persoon, enz....
- > - 4de graad: De inbreuken die de veiligheid van personen rechtstreeks in gevaar brengen en die van dien aard zijn dat ze bij een ongeval bijna onvermijdbaar leiden tot fysieke schade. Bijv.: omkeren op een autosnelweg, negeren van een stopbevel van een bevoegd persoon, enz....

Bron

Federale politie: <http://www.verkeersstatistieken.federalepolitie.be/verkeersstatistieken>

3. INTERVENTIES VAN DE DBDMH

De DBDMH is de Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een tweetalig korps van brandweerder van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De interventie van de dienst brandbestrijding van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beperkt zich niet tot de perimeter van de 19 Brusselse gemeenten maar strekt zich uit tot de Brusselse rand: Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ruisbroek, Vilvoorde, Wemmel en Zaventem.

Het kan gaan om allerlei interventies buiten brand, schoorsteenbranden en valse alarmen die zijn vermeld in de opdrachten van de DBDMH, namelijk:

- > Vastzetten of verwijderen van schoorsteentoppen, van lichtreclames, schuttingen of andere materialen die op de openbare weg dreigen terecht te komen.
- > Verwijderen van ontwortelde of geknakte bomen die de openbare weg versperren. Verwijderen van telefoondraden, gebroken kabels.
- > Vastzetten of verwijderen van televisieantennes die op de openbare weg dreigen te vallen.
- > Afkoppelen van oververhitte kachels en verwarmingsketels (stookolie/gas).
- > Droogleggen van lokalen, overstroomde kelders.
- > Afsluiten van gasleidingen, leidingen met perslucht, ammoniak...
- > Vrijmaken van de openbare weg na allerlei ongevallen.
- > Depanneren van voertuigen die de openbare weg versperren.
- > Wagens uit het kanaal opvissen.
- > Stutten van muren, gevels van gebouwen die op instorten staan.
- > Opsporen van gaslekken.
- > Redden van boten die dreigen te zinken (leegmaken van laadruimen).
- > Leegmaken van waterbassins (vijvers, zwembaden).
- > Leegmaken en ontstoppen van goten/ afvoeren ten gevolge van overstromingen.
- > Verwijderen van bijen- of wespennesten.
- > Stopzetten van alarmen die ontijdig of wegens een of andere reden afgaan.
- > Bijstand aan vliegtuigen in moeilijkheden.
- > Neutraliseren van brandstofvlekken of andere vlekken op de openbare weg.
- > Verwijderen van puin na een ontploffing of instorting.
- > Ventileren van lokalen met schadelijke of giftige damp, rook of gas.
- > Ontstoppen van verstopte goten.
- > Openen van appartementsdeuren - gebruik van de ladder.

- > Opvissen van een drenkeling (drijvend lichaam).
- > Interventie met een luchtladder of uitschuifladder (politiebezoek).
- > Redden van dieren.
- > Hulp aan ambulances.
- > Varia.

Bron

- > [Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest \(DBDMH\)](#), jaargegevens op aanvraag.

4. KERNCIJFERS VAN DE EUROPESE ENQUÊTE OVER GEWELD TEGEN VROUWEN EN ANDERE VORMEN VAN INTERPERSOONLIJK GEWELD

De EU-GBV-enquête (European Union – Gender Based Violence) werd uitgevoerd in 18 lidstaten van de Europese Unie (EU) (Oostenrijk, België, Bulgarije, Kroatië, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Letland, Litouwen, Malta, Nederland, Polen, Portugal, Slowakije, Slovenië en Spanje) en 5 landen die geen lid zijn van de EU (IJsland, Montenegro, Servië, Noord-Macedonië en Kosovo).

De EU-GBV-enquête is gebaseerd op een geharmoniseerde methodologie en vragenlijst voor alle deelnemende staten met het oog op een maximale kwaliteit en vergelijkbaarheid van de gegevens.

In België werd een representatieve steekproef van de bevolking tussen 18 en 74 jaar getrokken uit het rijksregister.

Hoewel het eerste doel van de enquête is om de prevalentie en de aard van geweld tegen vrouwen gericht te analyseren, hadden de lidstaten niettemin de mogelijkheid om een representatieve steekproef van de mannelijke bevolking in hun enquête op te nemen¹¹. België maakte van die mogelijkheid gebruik, maar selecteerde wel een kleinere steekproef van mannen.

Om ervoor te zorgen dat de steekproef zo representatief mogelijk is en om vertekening door de toegepaste bevragingmethode te voorkomen, werden de gegevens verzameld met behulp van twee verschillende methoden, in twee opeenvolgende fasen.

In de eerste fase werd gewerkt volgens een CAWI-methodologie (Computer-Assisted Web Interviews). Dit is een onlinebevragingmethode waarbij de respondent zelf online een vragenlijst invult. Tijdens deze fase, die in juli 2021 van start ging, werden gegevens over 4.304 personen verzameld.

De tweede fase werd uitgerold in oktober 2021. Daarbij werd gewerkt volgens een CAPI-methodologie (Computer-Assisted Personal Interviews). Dit is een face-to-face bevragingmethode waarbij de vragensteller de respondent vragen stelt en de vragenlijst rechtstreeks op een elektronisch medium invult. Respondenten kunnen de vragenlijst ook zelf invullen, in aanwezigheid van de vragensteller. In de CAPI-fase namen de vragenstellers contact op met personen die in de CAWI-fase werden geselecteerd maar niet hadden gereageerd.

In de context van de COVID-19-pandemie werden een aantal interviews in de tweede fase ook uitgevoerd volgens de CAWI- of CATI-methodologie (Computer-Assisted Telephone Interviews), afhankelijk van de voorkeur van de respondent. De CATI-methode is vergelijkbaar met de CAPI-methode, met het verschil dat de vragenlijst telefonisch wordt afgenomen in plaats van persoonlijk. Tijdens de tweede fase, die afliep in augustus 2022, werden in totaal 1.451 interviews afgenomen. Dat betekent dat tussen juli 2021 en augustus 2022 in totaal 5.755 respondenten aan de enquête hebben deelgenomen.

Na het opschonen en verwerken van de verzamelde gegevens bevat de Belgische EU-GBV-database de antwoorden van 5.494 personen: 4.529 vrouwen en 965 mannen.

Hoewel België ervoor heeft gekozen om ook mannen in het onderzoek op te nemen, is het omwille van de kleinere steekproefgrootte niet mogelijk om systematische vergelijkingen tussen de geslachten te

maken of om de prevalentie onder mannen op te splitsen op gewestelijk niveau. Deze gegevens zijn dus eerder verkennend en zullen in dit rapport worden gebruikt als contrapunten. De EU-GBV-enquête is, zoals die binnen het Europese kader is opgezet en op nationaal niveau werd uitgevoerd, wel degelijk representatief voor de algemene bevolking.

De tabellen tonen systematisch het gewogen aandeel personen (%) en het aantal personen (in duizenden) na extrapolatie naar de doelpopulatie. Die gevolgtrekking leidt dus tot schattingen van zowel het percentage als het aantal betrokken personen in de populatie.

Voor de duidelijkheid hebben we beslist om de betrouwbaarheidsintervallen die de onzekerheid van dit inferentieproces weergeven, niet aan te geven. We stellen de gegevens in de tabellen echter zo voor dat de lezer gemakkelijk kan zien of een verschil tussen twee waarden statistisch significant is of niet, door vergelijkingen die vanuit statistisch oogpunt niet te maken zijn met een [nota] aan te duiden.

Een meer gedetailleerde methodologische nota over de steekproefmethode en de responsgraad per geslacht en gewest is beschikbaar in het rapport waarnaar hieronder wordt verwezen.

Bron

Gendergerelateerd geweld in België

Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld (EU-GBV, 2021-2022)

https://bisa.brussels/sites/default/files/publication/documents/RS-HS-GBV-NL-FINAL_0.pdf